

майбутнього. Тому вважаємо, що нарощування вхідного грошового потоку та чистого грошового потоку від операційної діяльності, зростання ефективності грошових потоків в цілому та від операційної діяльності виражають емерджентні властивості грошових потоків та дозволяють формувати відповідні стратегії їх управління. Запропонований методичний підхід до вибору стратегії управління фінансами, що базується на стратегічному аналізі та плануванні грошових потоків, стратегічному виборі на основі оцінки емерджентності, враховує специфіку діяльності підприємств суб'єктів ЗЕД, сучасний незадовільний стан управління фінансами та стратегічні перспективи і вимоги до їх розвитку. Перспективи подальших досліджень полягають у конкретизації заходів стратегічного управління фінансами підприємства.

Список використаних джерел:

1. Бочаров В.В. *Управление денежным оборотом предприятия и корпорации* / В.В. Бочаров — М.: Финансы и статистика, 2011.
2. Ковалев В.В. *Введение в финансовый менеджмент.* / В.В. Ковалев. — М.: Финансы и статистика, 2009.
3. *Organisation for Economic Co-operation and Development : Foreign Direct Investment and Corporate Codes of Conduct in National Development Strategies: Costs, Benefits and Policy Options [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.oecd.org/dataoecd/25/5/2421494.pdf&sa=U&ei=SemaT4SpK8SZathsWUDw&ved=0CAsQFjADOAo&client=internal-uds-cse&usq=AFQjCNEOr9EaiOfJLqEXySjiV7qTLowPMQ*

Тарас КОРОЛЮК
науковий керівник
к.е.н., доц. Михайлишин Л.І.
ІФННІМ ТНЕУ

ОСОБЛИВОСТІ ТРАНСНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

У сучасних умовах транснаціоналізація – це якісно новий етап інтернаціоналізації господарського життя, що є процесом посилення зовнішньоекономічної діяльності в результаті глобальних операцій ТНК. Транснаціональні корпорації – корпорації, які мають дочірні підрозділи будь-яких організаційно-юридичних форм чи сфер діяльності у двох або більше країнах та здійснюють загальну координацію діяльності своїх зарубіжних підрозділів (Конференція ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД)) [1].

Основними ознаками ТНК є:

- здійснення виробництва товарів або послуг, не менше ніж у 6 країнах;
- частка іноземних робітників становить не менше ніж 25 %;
- структура активів складає не менше ніж 25 % капіталовкладень за кордоном;

- річний обсяг не менше 1 млрд. дол.;
- обсяг реалізації товарів за межами головної материнської компанії складає не менше 20 %;
- єдина стратегія управління розвитку національних підприємств, які входять в організаційну структуру ТНК [2, с. 3].

З 2008 по 2013 рік сукупна вартість ста найбагатших компаній світу зростає з 12 трлн. 191 млрд.дол. до 13 трлн. 597 млрд.дол., що становить 1 трлн. 406 млрд.дол. (11,53%) (рис. 1).

З основних 9 сфер діяльності, відповідно до наявної класифікації, зростання зафіксовано у п'яти, в чотирьох відповідно падіння ринкової вартості корпорацій. Найбільше абсолютне та відносне падіння зафіксовано у нафто-газовій сфері – 668 млрд.дол., що становить 22,66% від показника 2008 року – 2 трлн. 948 млрд., в якому даний сектор утримував лідируючі позиції. Максимальний відносний приріст належить сфері послуг – 67,28 % (1007 проти 602 млрд.дол.), абсолютний – новим технологіям 587 млрд.дол.

З числа нових 17 компаній, які з'явилися протягом останніх 5 років у ТОП-100, найбільше зі США та Австралії – по 6 та 4 відповідно, а за сферою діяльності у фінансах та наданні послуг, по 8 та 4. Загальний обсяг капіталізації нових компаній з США становить 522 млрд.дол.

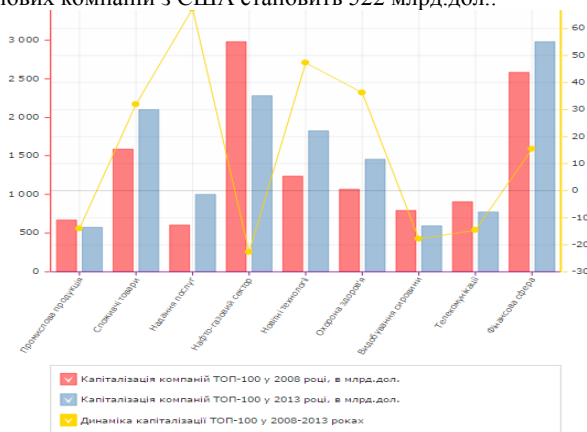

Рис. 1. Динаміка показників капіталізації ТОП-100 компаній світу (за сферами діяльності) у 2008-2013 роках [3]

З основних 9 сфер діяльності, відповідно до наявної класифікації, зростання зафіксовано у п'яти, в чотирьох відповідно падіння ринкової вартості корпорацій. Найбільше абсолютне та відносне падіння зафіксовано у нафто-газовій сфері – 668 млрд.дол., що становить 22,66% від показника 2008 року – 2 трлн. 948 млрд., в якому даний сектор утримував лідируючі позиції. Максимальний відносний приріст належить сфері послуг – 67,28 % (1007 проти 602 млрд.дол.), абсолютний – новим технологіям 587 млрд.дол.

З числа нових 17 компаній, які з'явилися протягом останніх 5 років у ТОП-100, найбільше зі США та Австралії – по 6 та 4 відповідно, а за сферою діяльності у фінансах та наданні послуг, по 8 та 4. Загальний обсяг капіталізації нових компаній з США становить 522 млрд.дол.

Найуспішнішою новою компанією є американська «AMAZON.COM», що здійснює діяльність у сфері послуг, ринкова її вартість оцінюється в 121 млрд.дол. (43 місце), також даній компанії належать лідируючі позиції за відносним ростом капіталу протягом останніх п'яти років + 303,33% (30 млрд.дол. – у 2008р.). Цікавим є той факт, що усі 4 нових компанії, які походять з Австралії здійснюють діяльність у фінансовій сфері, одна з яких продемонструвала другий рейтинговий результат - 114 млрд.дол. (46 місце), а на фоні падіння капіталізації корпорацій нафто-газового сектору, в число трьох нових з найвищою капіталізацією увійшла колумбійська «ECOPETROL» - 114 млрд.дол. (47 місце), яка й забезпечила Колумбії найбільший відносний приріст нових компаній у ТОП-100, що в свою чергу склав 147,83% (46 млрд.дол. – у 2008р.) (рис. 3).

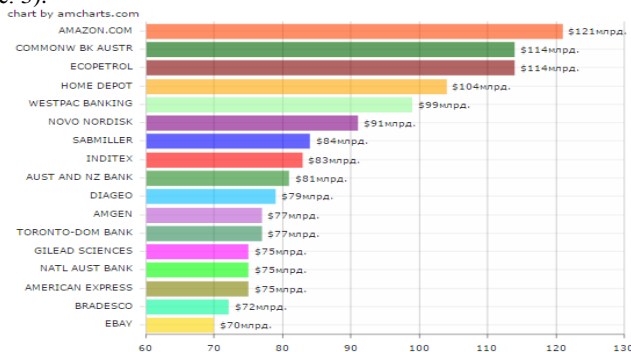

Рис 3. Нові компанії у ТОП-100, які увійшли до рейтингу з 2008 по 2013 рік [4].

В процесі проведення аналізу чітко виражається вплив найбільш та найменш успішних компаній світу на позиції країн та цілих галузей, тому є доречним розглянути п'ятірку компаній, які проявили найбільше нагромадження та втрату капіталів.

Найбільш успішні компанії належать до сфери нових технологій, серед яких «Apple» та «Google», сукупний приріст активів протягом останніх п'яти років становив по 290 та 125 млрд. дол. Станом на березень цього року ринкова вартість даних компаній становила 416 та 263 млрд. дол., а в 2008 по 126 та 138 млрд. дол., в результаті чого вони піднялися на 41 та 38 позначок відповідно, зайнявши 1 та 3 позицію найбагатших у ТОП-100. За величиною капіталізації друга позиція належить також компанії нафто-газового сектору зі США – «EXXON MOBIL», яка поступилася «Apple» втративши з 2008 року 49 млрд.дол. У першій п'ятірці за абсолютним приростом розташувалися

південно-корейська «Samsung», бельгійська «ANHEUSER-BUSCH», та американська «WELLS FARGO & CO».

З числа компаній, які зазнали найбільшого падіння ринкової вартості перші дві належать до нафто-газового сектору, серед них російська «GAZPROM» та китайська «PETROCHINA», які втратили за 5 років відповідно до оцінок рейтингу по 200 млрд.дол. (102 проти 302 у 2008) та 169 млрд.дол. (255 проти 424 у 2008р.), та пустилися на 54 (з 4 на 58) та 3 (з 2 на 5) позицій відповідно. До нафто-газового сектору також належить бразильська «PETROBRAS», яка втратила 95 млрд.дол. (113 проти 208 у 2008) – 4 місце у числі п'яти найменш успішних, спустившись на 37(з 12 на 49) позицій. Також до п'ятірки за найбільшою втратою капіталізації належать американська «GENERAL ELECTRIC» – 3 місце та «CHINA MOBILE» (Гон-Конг) – 5 місце, які втратили по 129 млрд.дол. (255 проти 424 у 2008) та 85млрд.дол. (213 проти 298) ринкової вартості, спустившись на 4 (з 3 на 7) та 9 (з 5 на 14) позицій відповідно (рис. 4).

Підводячи підсумки проведеного аналізу, можна зробити висновок про суттєві зміни у структурі сотні найбільш багатших компаній світу, які відбулися з 2008 по 2013 рік. З числа нових компаній, 6 зі США, а 8 належать до фінансового сектору.

Рис. 4. Динаміка показників капіталізації 5-ти найменш та найбільш успішних компаній світу в 2008-2013 роках

Найбільших втрат зазнав нафто-газовий сектор, який у 2008 утримував лідируючі позиції з обсягом капіталізації майже в 3 трильйони доларів, поступившись фінансовому сектору, який отримав першість. Найбільшою втрати з числа компаній, що представлені в нафто-газовій сфері зазнав російський «GAZPROM», очоливши таким чином рейтинг компаній за найбільшою абсолютною та відносною втратою ринкової вартості. Серед 16 компаній, які представлені в даному секторі лише у трьох зафіксовано

позитивну динаміку, серед яких лідером є нова колумбійська корпорація «ЕСОРЕТРОЛ». Американська «CHEVRON», яка планує видобувати в Україні сланцевий газ забезпечила ріст ринкової вартості на рівні 54 млрд.дол. (з 177 до 233), таким чином піднявшись в рейтингу на 7 позицій (з 19 на 12).

Стрімко розвивається ринок сфери послуг та нових технологій, компанії яких продемонстрували максимальні показники абсолютних та відносних приростів. Капіталізація корпорацій сфери послуг за останні 5 років зазнала найбільшого відносного росту 67,2%. Закономірним є те, що найуспішнішою компанією за показником відносного приросту капіталізації належить саме представниці даного сектору – американській «AMAZON.COM». За рахунок абсолютного лідера за приростом капіталу, яким є «Apple», у секторі нових технологій зафіксований найбільше абсолютне зростання капіталізації - 587 млрд.дол., а інший вагомий представник даної галузі «GOOGLE» в свою чергу отримав друге місце за показниками зростання та третє у рейтингу ринкової вартості.

Слід зазначити, що з 43 корпорацій, які походять з США у ТОП-100, немає жодного представника видобувної галузі, а сукупна капіталізація в галузі новітніх технологій американських компаній становить 89,83% (1 643 з 1 трлн. 829 млрд.дол.), 8 з 10 найбагатших компаній, які існують у світі знаходяться на території даної країни. Найбільша частка американських компаній в галузях економіки серед найбагатших компаній належить сфері послуг – 91,76% загальної ринкової вартості компаній даного сектору (924 з 1 007 млрд.дол.), також 8 з 9 представлених компаній знаходиться в США.

На основі вищесказаного можна зробити висновок, що глобальна інформатизація XXI століття відзначається не тільки всеохоплюючим характером, але й зміною структуру розподілу капіталу з природно-ресурсних галузей в інформаційно-технологічні. Однак вкрай важливим залишається факт рівня економічного розвитку країни-походження капіталу, оскільки значний фінансування інноваційної сфери концентрує її розвиток виключно в країнах, котрі мають на те належний фінансовий ресурс.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт Конференції ООН з торгівлі та розвитку [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://unctad.org>.
2. Молчанова Л. Взаємодія транснаціональних корпорацій з національними економіками на прикладі України [Електронний ресурс] / Л. Молчанова. — Режим доступу : <http://fes.kiev.ua>.
3. Офіційний сайт організації ЮНКТАД. - [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://unctad.org/en/publicationslibrary/wir2013_en.pdf.
4. Інформаційний портал Інфо-лайт - [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://unctad.org/en/publicationslibrary/wir2013_en.pdf.